

ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՎ ԱՆԳԼԻԱՅԻ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՑՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐՈՒՄ

Արթուրյան Անի

ԵՊՀ, Հայաստան

Հետազոտության շրջանակում ուսումնասիրել ենք որակի ապահովման գործընթացները Հայաստանի և Անգլիայի բարձրագույն կրթության համակարգերում: Հետազոտության հիմքում դրել ենք հետևալ հիմնախնդիրը՝ իրականացնել Հայաստանի ու Անգլիայի բարձրագույն կրթության որակի ապահովման գործընթացների համեմատական վերլուծություն և ներկայացնել որակի ապահովման բարելավմանն ուղղված առաջարկներ:

Հետազոտության նպատակն է վեր հանել երկու երկրների բարձրագույն կրթության որակի ապահովման գործընթացների առանձնահատկությունները, նմանություններն ու տարբերությունները:

Ե՛վ Հայաստանը, և՛ Անգլիան, լինելով Եվրոպական բարձրագույն կրթության միասնական տարածքի անդամ երկիր, բոլոնյան գործընթացով պայմանավորված, ունեն նմանություններ, այդ թվում՝ բարձրագույն կրթության որակի ապահովման գործընթացներում: Երկու երկրներն էլ, բացի իրենց կրթության ազգային համակարգերում գործող որակի ապահովման չափանիշներից ու չափորոշիչներից, առաջնորդվում են նաև Որակի ապահովման Եվրոպական չափորոշիչներով և ուղենիշներով՝ ՈԱԵԶՈՒ: Հետազոտելով որակի ապահովման գործընթացները Հայաստանի և Անգլիայի բարձրագույն կրթության բնագավառում՝ հանգել ենք այն բանին, որ ԵԲԿՏ անդամ երկրների շրջանում, անկախ երկրի պետական կառավարման, զարգացվածության, սոցիալ-տնտեսական ու մշակութային տարբերություններից, բոլոնյան գործընթացի համատեքստում առկա են մի շարք նմանություններ, որոնք հնարավորություն են տալիս ունենալու համադրելի կրթական աստիճաններ, համադրելի որակավորումներ: Ի տարբերություն Հայաստանի՝ Անգլիայում որակի ապահովման գործընթացները մեծապես կարգավորվում են բուհերի կողմից, և հավատարմագրումը պարտադիր բնույթ չի կրում բուհերի համար, եթե վերջիններս չեն օգտվում պետական ֆինանսավորումից: Հետազոտության արդյունքում հանգեցինք նաև նրան, որ ավելի արդյունավետ է Անգլիայի վարած կրթական քաղաքականությունը որակի դաստիարակման տեսանկյունից, ինչը երկրի ներսում տեսակավորում է բուհերը և իրենց շնորհած որակավորումները՝ ըստ բուհի վարկանիշների, և ուսանողներին շնորհվող կրթական աստիճանի կարգը՝ ըստ ուսանողի ակադեմիական առաջադիմության:

Բանալի բառեր: Բարձրագույն կրթություն, որակի ապահովում, հավատարմագրում, ինստիտուցիոնալ հավատարմագրում, Եվրոպական բարձրագույն կրթական տարածք, ՈԱԱԿ, ինքնավերլուծություն, ակադեմիական փորձաքննություն:

Ներածություն: Կրթության որակի ապահովման խնդիրը բոլոր երկրների բարձրագույն կրթության ազգային համակարգերի համար առաջնային խնդիր է անկախ նրանց

գարգացվածության աստիճանից: Վերջինս բխում է նաև ԵԲԿՏ հիմքում ընկած հիմնական սկզբունքներից, ինչպիսիք են Որակի ապահովման ազգային համակարգերի առկայությունը, համադրելի կրթական աստիճանները, Որակավորումների ազգային շրջանակի առկայությունը, որը հիմնված է Որակի ապահովման եվրոպական չափորոշիչների ու ուղեւիշների (ՈԱԵՉՈԻ) վրա:

Հետազատության նպատակն է վեր հանել երկու երկրների բարձրագույն կրթության որակի ապահովման գործընթացների առանձնահատկությունները, նմանություններն ու տարբերությունները:

Բարձրագույն կրթության որակի ապահովման հիմնախնդրին առնչվող ուսումնասիրություններ իրականացրել են Ն. Հարությունյանը, Ա. Գրիգորյանը, Ռ. Խաչատրյանը, Լ. Բլինովը, Ժ.Պավլովան, Ե.Վյազնսկին և այլք: Սակայն մեր հետազոտության շրջանակում առաջին անգամ են համեմատվել Հայաստանն ու Անգլիան բարձրագույն կրթության որակի ապահովման գործընթացների համատեքստում:

Հետազոտության տեսական նշանակությունն այն է, որ վերլուծվել են դաշտը կարգավորող օրենսդրությունը, ինչպես նաև տարբեր հեղինակների մոտեցումները որակի ապահովման գործընթացների շուրջ:

Գործնական նշանակությունը օրենսդրական դաշտում առկա հակասությունների վերհանումն է, ինչպես նաև Հայաստանի համար որակի ապահովման գործընթացի բարելավման առաջարկներն են, որոնք կարող են բարեփոխումների հիմք դառնալ:

Հետազոտության գիտական նորույթն այն է, որ.

1. վերլուծվել և վեր են հանվել Հայաստանի ու Անգլիայի բարձրագույն կրթության համակարգերի որակի ապահովման գործընթացների նմանություններն ու տարբերությունները, ձեռքբերումներն ու խնդիրները,
2. բացահայտվել ու ներկայացվել են ՀՀ օրենսդրական դաշտում առկա հակասությունները որակի ապահովման գործընթացների շուրջ,
3. առաջավոր փորձի ուսումնասիրության արդյունքում արվել են առաջարկներ ՀՀ որակի ապահովման գործընթացի բարելավման համար:

Որակի ապահովման գործընթացը Հայաստանի բարձրագույն կրթության համակարգում:

Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն կրթության համակարգում որակի ապահովման հետ կապված գործընթացները մեկնարկեցին բոլոնյան գործընթացի համատեքստում:

ՀՀ կառավարությունը 2008 թ. նոյեմբերի 27-ի N1486-Ն որոշմամբ ստեղծեց «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» (այսուհետ՝ ՈԱԱԿ) հիմնադրամը, որի ստեղծումն ու անդամակցումը Բարձրագույն կրթության որակի ապահովման եվրոպական ասոցիացիային ԵԲԿՏ անդամ դառնալու նախապայմաններից էին: ՈԱԱԿ-ի նպատակը ՀՀ մասնագիտական ուսումնական հաստատություններում ծրագրային ու ինստիտուցիոնալ հավատարմագրումների միջոցով կրթության որակի ապահովումն է: Ներկայումս ՀՀ-ում հավատարմագրում իրականացնող միակ մարմինը ՈԱԱԿ-ն է, բայց կան շատ երկրներ, որտեղ դրանք մի քանիսն են: Ներկայումս ՈԱԱԿ-ն անդամակցում է որակի ապահովման միջազգային մի շարք կառույցների, օրինակ՝ Բարձրագույն կրթության որակի ապահովման գործակալությունների միջազգային ցանց (INQAAHE), Բարձրագույն կրթության որակի ապահովման եվրոպական ասոցիացիա (ENQA), ԱՄՆ բարձրագույն կրթության հավատարմագրման

խորհրդի որակի միջազգային խումբ (CIQG), Կենտրոնական և Արևելյան Եվրոպայի բարձրագույն կրթության որակի ապահովման գործակալությունների ցանց (CEENQA):

ՀՀ բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում հավատարմագրման գործընթացը սկսվել է 2014 թվականից, և արդեն երկրորդ շրջափուլն է իրականացել: ՀՀ կրթության բնագավառը կարգավորող օրենսդրությամբ սահմանվում է հավատարմագրման երկու տեսակ՝ ինստիտուցիոնալ ու ծրագրային, որոնցից պարտադիրը ինստիտուցիոնալն է: Հավատարմագրման գործընթացն իրականացվում է բուհի կողմից ինքնավերլուծության ներկայացմամբ, որտեղ բուհը, ըստ չափանիշների, վերլուծում է իր առկա վիճակը՝ SWOT վերլուծությամբ ներկայացնելով նաև ուժեղ ու թույլ կողմերը, հնարավորություններն ու ռիսկերը: Հաջորդ փուլում տեղի են ունենում փորձագիտական խմբի այցերը, որի ժամանակ ստուգվում է ինքնավերլուծությամբ ներկայացվածի իսկությունը, և հանդիպումներ են տեղի ունենում բուհի գործունեությանն առնչվող բոլոր ենթահամակարգերի ներկայացուցիչների հետ: Փորձագիտական խումբը կազմում է փորձագիտական զեկույց, որտեղ կարող է հանդես գալ առաջարկություններով: Փորձագիտական փուլին հաջորդում է եզրակացությունը, ըստ որի՝ ուսումնական հաստատությունը կարող է.

1. հավատարմագրվել,
2. չհավատարմագրվել,
3. ստանալ պայմանական հավատարմագրում:

Կրթության բնագավառում որակի ապահովման գործընթացները չեն սահմանափակվում պետության կողմից հավատարմագրման գործընթացների իրականացմամբ: Բուհերը իրականացնում են որակի ներքին ապահովումը, որն անընդհատ գործընթաց է և օրենսդրությամբ համարվում է պարտադիր: Բուհերն իրենց ենթակառուցվածքում պարտավոր են ունենալ Որակի ապահովման կենտրոններ, որոնց հիմնական գործառույթը բուհի կրթական ծրագրերի՝ ՈԱԱԿ-ի կողմից սահմանված չափանիշներին ու չափորոշիչներին համապատասխանությունն է: Որակի ապահովման կենտրոնները կարող են մշակել Որակի ապահովման ռազմավարություն, կրթության որակի ապահովմանն ուղղված կանոնակարգեր, կրթական ծրագրերի կազմման մեթոդական ուղեցույցներ և իրականացնել կրթության որակի բարելավմանն ուղղված տարաբնույթ միջոցառումներ:

Կրթության բնագավառում որակի ապահովման կարևոր գործոն են դասավանդողները: Լ. Բլինովն ու Ժ. Պավլովան գրում են. «Մանկավարժական գործունեության գնահատումը ուսումնական հաստատության որակի ապահովման համակարգի բաղկացուցիչ մասն է և կառավարման հիմնական գործառույթների (պլանավորման, կազմակերպման, դեկլարման, մոտիվացման և վերահսկման) տրամաբանական շարունակությունը» [4]:

Որակի ներքին ապահովման գործում ամենատարածվածը ՊԻՄԲ շրջափուլն է.

- ✓ պլանավորել,
- ✓ իրագործել,
- ✓ ստուգել,
- ✓ բարելավել:

Ռ. Խաչատրյանը այսպես է ներկայացնում. «ՊԻՄԲ-ը օգտագործվում է գործընթացների և արտադրանքի վերահսկման ու շարունակական բարելավման համար և նպաստում հաստատությունների ծավալած աշխատանքների արդյունավետ իրականացմանը: Դեմինգի շրջափուլն ավելի բարձր մակարդակի վրա է դնում SMART նպա-

տակները և զարգացնում է աշխատանքի կատարողականության որակի բարելավման մեթոդները: Ղեմինգը PDCA շրջափուլը սահմանում է որպես շարունակական զարգացման մեթոդ» [1, էջ 145-146]: Պետք է փաստենք, որ ՊԻՄԲ շրջափուլով ՀՀ բուհերը առաջնորդվում են, քանի որ եթե ուսումնասիրենք ուսումնական գործընթացների կազմակերպումն ու համապատասխան նորմատիվային դաշտը, ապա կտեսնենք, որ բուհերում դրանք փոփոխվում են՝ ժամանակի և արդիականության պահանջներից ելնելով, իսկ պետական կառավարման մարմինների կողմից մշակվող ու հաստատվող նորմատիվային դաշտը վերջին տասնամյակում գրեթե չի փոփոխվել, այնինչ կառավարության կամ պետական կառավարման լիազոր մարմնի կողմից հաստատված կարգերը պետք է ձևավորեին միասնական դաշտ ու հավասար մրցակցային պայմաններ ոլորտում ներգրավվածների համար: Նշենք, որ հավատարմագրման գործընթացի կարգավորման մասով ՀՀ օրենսդրության մեջ ունենք հակասություններ: «Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության մասին» ՀՀ օրենքի 13-րդ հոդվածում ներկայացվում է, որ պարտադիր է կրթական ծրագրերի հավատարմագրումը, բայց ՀՀ-ում, 2014 թվականից սկսած, բուհերը դիմել և անցել են ինստիտուցիոնալ հավատարմագրում, քանի որ Հավատարմագրման կարգը սահմանում է պարտադիր ինստիտուցիոնալ հավատարմագրումը: Այս մասով հավելենք, որ «Բարձրագույն կրթության և գիտության մասին» ՀՀ օրենքի նախագծով հավատարմագրման գործընթացը փոփոխված է: Ծրագրային հավատարմագրումը պարտադիր է դառնում, բայց իրականացնող բուհի որակի ապահովման կենտրոններն են, ինչը ֆինանսապես ձեռնտու է բուհերին:

Կրթության որակը ուղիղ առնչվում է կրթության ֆինանսավորմանը, և կարող ենք ասել, որ սրանք փոխկապակցված են: Հայաստանի ներկայիս պայմաններում բուհերը հիմնականում ինքնաֆինանսավորվող հաստատություններ են, իսկ բուհերի բյուջեների միջինում 70-80 տոկոսը հատկացվում է աշխատավարձային ֆոնդին: Սա նշանակում է, որ բուհերը չունեն զարգացման համար ներդրումներ անելու հնարավորություն: Ներդրումները կրթության ոլորտում բերում են որակի բարելավման, կրթության ազգային համակարգի զրավչության մեծացման, որոնք որքան էլ կարևոր են ու սահմանված են որպես երկրում գերակա ուղղություն, բայց համապատասխան ֆինանսավորում չեն ստանում: Ինչպես ողջ աշխարհում, այնպես էլ Հայաստանում, կրթության ոլորտում անընդհատ ավելանում են մասնավոր հաստատությունները: Այս գործընթացը տեղի է ունենում և՛ հանրակրթության, և՛ բարձրագույն կրթության բնագավառներում: Հայաստանում ներկայումս հանրակրթական մասնավոր ուսումնական հաստատությունները բավականին մրցունակ են որակի տեսանկյունից, իսկ միջինում ուսման վճարները տարեկան 1.5 մլն դրամի կարգի են (Հայաստանում գործող ամենաթանկ հանրակրթական ուսումնական հաստատության տարեկան վճարը 13 մլն դրամ է), իսկ բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների տարեկան վճարները միջինում 500 հազար դրամի կարգի են (Հայաստանում գործող ամենաթանկ բարձրագույն ուսումնական հաստատության տարեկան վճարը 2,2 մլն դրամ է): Վերոնշյալից պարզ է դառնում, որ իրականում որակյալ, ժամանակի պահանջները բավարարող, նյութատեխնիկական հագեցվածությունն ապահովող, սարքավորումներով ու լաբորատորիաներով հագեցված կրթական միջավայր ապահովելու համար անհրաժեշտ է մեծ ֆինանսավորում, ինչը կա՛մ պետք է կարգավորվի պետական ֆինանսավորման ավելացմամբ, կա՛մ ուսման վարձավճարների բարձրացմամբ, որի համար կա երկու խոչընդոտ.

1. ՀՀ սոցիալ-տնտեսական պայմանները,
2. ՀՀ կառավարության կողմից սահմանված վարձավճարի վերին շեմը:

Որակի ապահովման գործընթացի բարելավման համար առաջարկում ենք.

- ✓ Հայաստանում պետական և մասնավոր բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների համար գործունեության միասնական դաշտ ստեղծել:
- ✓ Պետական, մասնավոր և միջպետական բուհերի համար սահմանել ընդունելության միասնական ընթացակարգեր:
- ✓ Բուհերին շնորհել ակադեմիական ազատություններ ուսանողների ընդունելության կազմակերպման գործընթացում:
- ✓ Հավատարմագրման գործընթացի արդյունքներով պայմանավորել ֆինանսավորման չափաբաժինները:
- ✓ Առևտրայնացնել կրթությունն ու գիտական նվաճումները: Սա կարելի է անել անգամ փոքր քայլերով, ինչպես, օրինակ, լեզվաբանական մասնագիտություններում ներգրավված լավագույն ուսանողների միջոցով իրականացնել թարգմանությունների ծառայություններ, ինչը երկուստեք շահավետ է:
- ✓ Բացառել հավատարմագրման գործընթացում ներկայումս առկա «պայմանական հավատարմագրումը»:
- ✓ Չհավատարմագրված բուհերի համար սահմանել թերությունները շտկելու ժամկետ, որից հետո կրկին չհավատարմագրվելու դեպքում գրկել լիզենզիայից:
- ✓ Անգլիայի օրինակով իրականացնել Ակադեմիական փորձաքննություն, որն այս դեպքում միտված կլինի նույն մասնագիտությունը մի քանի բուհում ունենալու խնդրի լուծմանը: Եթե սահմանվեն ոլորտային պահանջներ, որոնք պարտադիր են որևէ ուղղությամբ մասնագետ պատրաստելու համար, շատ բուհեր չեն համապատասխանի այդ պահանջներին:
- ✓ Հավատարմագրման հիմք համարել բուհերի առաքելությունը:
- ✓ Ներդնել աստիճանաշնորհման տարբերակված համակարգ:
- ✓ Մանկավարժական մասնագիտություններում ուսումնառության համար սահմանել արտոնություններ՝ բարձրացնելով ընդունելության պահանջները, քանի որ ներկայումս, ուսումնասիրելով վերջին տարիների ընդունելության համար սահմանված քննություններն ու անցողիկ միավորները, բացահայտեցինք, որ մանկավարժական մասնագիտությունների գծով առկա են ամենացածր միավորները: Այսինքն՝ մենք ակադեմիական ցածր միավորներ ունեցողներով ենք համալրում մանկավարժական մասնագիտությունները՝ հաշվի չառնելով, որ նրանց որակով է պայմանավորված կրթության համակարգի վաղվա որակը:

Որակի ապահովման գործընթացը Անգլիայի բարձրագույն կրթության համակարգում:

Անգլիան, լինելով բարձրագույն կրթության ոլորտի առաջատարներից ողջ աշխարհում, իր բարձրագույն կրթության ոլորտի հիմքում դրել է որակի անընդհատ ապահովման հիմնախնդիրը:

Անգլիայում բարձրագույն կրթության ոլորտում որակի ապահովման գործընթացների համար հիմք է Բարձրագույն կրթության որակի վերափոխված օրենսգիրքը (The revised UK Quality Code for Higher Education), որը մշակվել է Որակի ապահովման գործակալության (QAA) և Մեծ Բրիտանիայի որակի գնահատման մշտական հանձնաժողովի (UK Standing Committee for Quality Assessment (UKSCQA)) կողմից՝ խորհրդակցելով բարձրագույն կրթության ոլորտի ներկայացուցիչների հետ [5, էջ 3]:

Որակի օրենսգիրքը ներկայացնում է Որակի ապահովման ընդհանուր մոտեցումները: Որակի օրենսգրքում առանձնացված են երեք տարրեր, որոնք որակի ապահով-

ման գործընթացների առանցքն են: Դրանք են՝ ակնկալիքներ, պրակտիկա, խորհրդատվություն: Վերոնշյալ տարրերից առաջինը՝ ակնկալիքները, փաստում է անգլիական կրթության վերջնարդյունքահեն լինելը, ինչը ՀՀ բարձրագույն կրթության բնագավառում ևս կիրառվում է:

Անգլիայում որակի ապահովման գործակալությունը՝ QAA-ն (The Quality Assurance Agency for Higher Education), ստեղծվել է 1997 թ.: Անգլիայում մինչ QAA-ի հիմնումը ևս իրականանում էր որակի ապահովման գործընթացը: Անգլիայում ներկայումս որակի ապահովման գործընթացն ունի մի քանի նպատակ և այդ պատճառով պարտադիր է միայն այն բուհերի համար, որոնք Անգլիայի բարձրագույն կրթության ֆինանսական խորհրդից ֆինանսավորում են ստանում: Այս դեպքում որակի ապահովումը վերահսկողական բնույթ ունի, իսկ մյուս դեպքերում դա պարտադիր չէ, և բուհերը հաճախ դիմում են հավատարմագրման հանրային վստահություն ձեռք բերելու համար:

Որակի ապահովման գործընթացն իրականանում է հիմնականում հետևյալ քայլերով.

- նախնական պայմանների սահմանում,
- չափանիշների սահմանում,
- ինքնագնահատում,
- արտաքին փորձաքննություն,
- գործակալության կողմից որոշման կայացում ու զեկուցում,
- արդյունքների հետևանքներ,
- իրագործումներ [2, էջ 89]:

Անգլիայում գործում է բուհերի արդյունավետության գնահատման բազմագործոն համակարգ, որը կարող է լինել թվային, տառային կամ նկարագրական:

Անգլիայում 2002 թվականից գործում է ակադեմիական փորձաքննության համակարգը: Ակադեմիական փորձաքննությունն իրականացվում է մոդուլների մակարդակով և ստուգվում են յուրաքանչյուր մոդուլի՝ կրթական ծրագրի վերջնարդյունքին համապատասխանությունը, նաև բովանդակությունը: Ակադեմիական փորձաքննության եզրակացությունները լինում են՝

- վստահելի,
 - քիչ վստահելի,
 - անվստահելի,
- ինչպես նաև՝
- գովեստի արժանի,
 - բավարարող, բայց...,
 - անբավարար:

Վերոնշյալները նկարագրական երգակացությունների օրինակներ են, որոնք կիրառելի չեն այն դեպքում, երբ բուհը պետք է դիմի Ֆինանսական խորհրդին ֆինանսավորվելու համար: Ֆինանսական խորհրդի համար բուհի որակի ցուցիչ է հավատարմագրման ժամկետը, որը 5-10 տարի ժամկետով է, իսկ եթե տրվում է 2 տարի ժամկետով հավատարմագրում, ապա բուհը վերահսկողության կարիք ունի:

Անգլիան, ինչպես և Հայաստանը, լինելով ԵԲԿՏ անդամ երկիր, առաջնորդվում նաև Որակի ապահովման եվրոպական չափորոշիչներով և ուղենիշներով՝ ՈԱԵՉՈՒ (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG)), որոնք բաղկացած են երեք մասից.

1. որակի ապահովման եվրոպական չափորոշիչներ և ուղենիշներ բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների որակի ներքին ապահովման համար,

2. որակի ապահովման եվրոպական չափորոշիչներ և ուղենիշներ բարձրագույն կրթության որակի արտաքին ապահովման համար,

3. որակի ապահովման եվրոպական չափորոշիչներ և ուղենիշներ որակի արտաքին ապահովման գործակալությունների համար [6]:

Անգլիայում գործող որակավորումների մեխանիզմը ևս տարբերվող է: Անգլիական բուհերում բակալավրի կամ մագիստրոսի կրթական աստիճան ստանալը պայմանավորված է հումանիտար կամ բնագիտական ուղղությամբ:

Անգլիայում ուսանողի ակադեմիական առաջադիմությամբ է պայմանավորված նրան շնորհվող կրթական աստիճանի կարգը, այսինքն՝ շնորհվող կրթական աստիճանները դասակարգվում են ըստ առաջադիմության, ինչը կրթության որակի տեսանկյունից դրական ենք համարում:

Հետազոտելով որակի ապահովման գործընթացները Անգլիայում՝ մենք համակարծիք ենք Ե.Վյազեմսկու այն մտքին, որ Մեծ Բրիտանիայում կրթության որակի երախշավորները հենց բուհերն են, և կրթության որակը բարելավելու նպատակով կրթական չափորոշիչների մշակման ռեսուրս է լավագույն փորձի տարածումը [3, էջ 68-84]:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Խաչատրյան Ռ., Ռազմավարական պլանավորումը բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում: Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, Երևան, Լինգվա, 2013:

2. Որակի արտաքին ապահովում, Ուղեցույց բարձրագույն կրթության մենեջերների համար, Կրթության ազգային ինստիտուտ, Երևան, 2008թ.:

3. Вяземский Е.Е., Современная система образования в Великобритании, Проблемы современного образования: журнал, № 6. – 2010.

4. Павлова Ж.Г., Блинов Л.В., Рейтинговая оценка – мотивационный потенциал активизации деятельности преподавателя высшей школы // Журнал Современные проблемы науки и образования, № 6. – 2015.

5. The revised UK Quality Code for Higher Education, UKSCQA/02 March 2018.

6. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG), Belgium, 2015.

ПРОЦЕССЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ КАЧЕСТВА В СИСТЕМАХ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ АРМЕНИИ И АНГЛИИ

Абрамян Ани
ЕГУ, Армения

Аннотация

Ключевые слова: высшее образование, обеспечение качества, аккредитация, институциональная аккредитация, европейское пространство высшего образования, самоанализ, академическая экспертиза.

Резюмирование. В рамках исследования были кратко изучены процессы обеспечения качества в системах высшего образования Армении и Англии. В основе исследования лежит следующая задача: провести сравнительный анализ процессов обеспечения качества в Армении и Англии и предоставить предложения, направленные на улучшение обеспечения качества высшего образования в Армении. Цель исследования – выявить особенности, сходства и различия процессов обеспечения качества высшего образования в двух странах и причины последних.

И Армения, и Англия, будучи членами Единого европейского пространства высшего образования, в рамках Болонского процесса, имеют ряд сходств, в том числе в процессах обеспечения качества высшего образования. В дополнение к стандартам обеспечения качества в своих национальных системах образования, обе страны руководствуются Европейскими стандартами и рекомендациями по обеспечению качества.

Изучая процессы обеспечения качества в сфере высшего образования в Армении и Англии, мы пришли к выводу, что между странами-членами ЕПВО существует ряд общих черт, независимо от управления страной, ее развития, социально-экономических и культурных различий в контексте Болонского процесса, которые позволяют иметь сопоставимые образовательные ступени, сопоставимые квалификации. В отличие от Армении, процессы обеспечения качества в Великобритании в значительной степени регулируются вузами; аккредитация не является обязательной для вузов, если они не получают государственное финансирование. Исследование также показало, что с точки зрения классификации качества, образовательная политика, проводимая Англией, более эффективна, благодаря чему внутри страны происходит сортировка вузов и присвоенных им квалификаций в соответствии с рейтингами вузов, и порядок присвоения учебных степеней студентам в соответствии с их академической успеваемостью.

QUALITY ASSURANCE PROCESSES IN HIGHER EDUCATION SYSTEMS IN ARMENIA AND ENGLAND

Abrahamyan Ani
YSU, Armenia

Summary

Key words. higher education, quality assurance, accreditation, institutional accreditation, European higher education area, self-analysis, academic expertise.

Summary. Within the framework of the research, we briefly studied the quality assurance processes in the higher education systems of Armenia and England. The research was based on the following tasks: to carry out a comparative analysis of the quality assurance processes in Armenia and England and to present suggestions aimed at improving quality assurance. The aim of the research is to reveal the peculiarities, similarities, differences and their reasons between the higher education quality assurance processes of the two countries.

Both Armenia and England, being a member of the Common European Higher Education Area, have similarities due to the Bologna process, as well as in the processes of ensuring the quality of higher education. In addition to the quality assurance standards and their national education systems standards, both countries are guided by the European Quality Assurance Standards and Guidelines - EQASG.

Examining the quality assurance processes in higher education in Armenia and England, we have come to the conclusion that regardless of the country's governance, development, socio-economic and cultural differences there are a number of similarities among the EBRD member countries within the framework of Bologna process and that allows for comparable education degrees and comparable qualifications. In contrast to Armenia, quality assurance processes in the UK are largely regulated by universities and accreditation is not mandatory for universities unless they receive state funding. As a result of the research, we concluded also that the educational policy pursued by England is more effective in terms of quality teaching, which, within the country, sorts the universities and their qualifications according to the university ratings and the order of the educational degree awarded to the students according to the student's academic progress.

<i>Получено: 06.04.2022</i>	<i>Received 06.04.2022</i>
<i>Рассмотрено: 12.04.2022</i>	<i>Reviewed 12.04.2022</i>
<i>Принято: 15.04.2022</i>	<i>Accepted 15.04.2022</i>